

rejser også mange problemer i kraft af deres modsigende vurderinger af hovedpersonen, men er for korte til at kunne danne udgangspunkt for en dyberegående metodisk drøftelse i undervisningen.

Bortset fra bibliografien (150 numre) vil bindet næppe have interesse for et dansk publikum, der allerede har adgang til en tilsvarende, på visse punkter mere givende, kildesamling i dansk oversættelse (Elin Bach: Ludvig XIV. Historiske Læsehæfter for Gymnasiet, udgivet af Historielærerforeningen, 2. udg. 1961).

NIELS STEENSGAARD

BREDO L. GRANDJEAN: Dansk ostindisk Porcelæn. Importen fra Kanton ca. 1700-1822. Udgivet med støtte fra Ny Carlsbergfondet. København, Thaning & Appels Forlag, 1965. 220 s. Ill. 120 kr.

Den danske import af kinesisk porcelæn igennem det 18. århundrede er ikke tidligere behandlet i sammenhæng. »Dansk ostindisk Porcelæn« er en monografi over en lille, men kulturhistorisk interessant gruppe inden for denne import. Det drejer sig om det såkaldte bestillingsporcelæn, som dekoreredes i Kina på bestilling af europæiske købere, ofte helt eller delvist efter europæiske anvisninger. I indledningen giver forfatteren en summarisk historisk skildring af den danske Kinahandel samt en mere udførlig teknisk redegørelse for porcelænets fremstilling og dekoration. En væsentlig del af bestillingsporcelænet, hvoraf stykker fra hertugdømmerne og Norge ikke er medtaget, befinder sig i privateje. Forfatteren understreger derfor, at der ikke er tale om en fuldstændig oversigt; men det fremlagte udvalg forekommer overbevisende som et repræsentativt udsnit af det danske bestillingsporcelæn gennem perioden fra ca. 1700 til 1822. Værkets tyngdepunkt er derfor det udførlige katalog over 143 stel eller enkeltstykker, forsynet med alle nødvendige data og illustreret i en lang række sobre fotografier.

En behandling af bestillingsporcelænet stiller historikeren overfor problemer. Porcelænet hjemførtes ikke af Asiatisk Kompagni, gennem hvis velbevarede arkiv importen ville kunne belyses; det hjemgik derimod som officerernes og mandskabets private gods og kan derfor normalt ikke efterspores i kompagniets og toldvæsenets papirer. Man er henvist til at søge oplysningerne i eventuelt bevaret privat materiale, og oftest med et kummerligt resultat. Det er imidlertid her lykkedes forfatteren at fremdrage interessant materiale, hvoraf især skal fremhæves supercargo Christian Lintrups privatarkiv fra 1740'erne.

En tilfredsstillende monografi over den danske Kinahandel savnes fortsat i dansk historisk litteratur. Når forfatteren derfor karakteriserer emnet som »fortrinligt behandlet« af Kay Larsen i »Den danske Kinafart« (1932), kan han næppe få tilslutning hertil fra mange historikere. For den, der skal arbejde med Kinahandelen, vil »Dansk ostindisk Porcelæn« derimod blive et beskedent, men højest velkomment supplement til de rækker af thepriser, der nødvendigvis vil blive ryggraden i et sådant arbejde.

OLE FELDBÆK